

Т. Булах

ДО ПРОБЛЕМИ КЛАСИФІКАЦІЇ ПОДКАСТІВ

T. Bulakh

TO THE PROBLEM OF CLASSIFICATION OF PODCASTS

З позицій науки подкастинг — порівняно молоде явище: не минуло й 20 років з моменту першого застосування терміна американцем Беном Хаммерслі. При цьому його наукове осмислення як явища розпочалося ще пізніше: з розвитком інформаційних технологій кількість подкастів у світі почала стрімко зростати, що й зумовило інтерес науковців до них. Нині подкастинг вивчають як комунікативну та маркетингову технологію, інструмент з полегшення вивчення іноземних мов тощо. Одним із питань, що постійно привертає увагу як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, залишається типологія подкастів, і це цілком закономірно та виправдано, адже розподілення подкастів за групами полегшує їх вивчення, дозволяє виокремити ознаки, притаманні кожній групі та сформулювати рекомендації щодо створення та популяризації подкастів кожної із них.

Проте, незважаючи на спроби науковців упорядкувати подкасти, питання залишається актуальним і понині, оскільки дослідники, намагаючись їх згрупувати, часто забувають виокремити ознаки, за якими здійснюється розподіл (І. Мудра та Ю. Майхровська, А. Досенко), або об'єднують у межах однієї ознаки такі подкасти, котрі доречно характеризувати за різними (О. Дмитровський). Так, О. Дмитровський виокремлює як жанри подкастингу аудіоблоги; музика; техніка; комеді-подкаст; аудіокниги; освітні подкасти; інтерв'ю; новини; політика; радіовистави й радіошоу; кіно та деякі інші. Наскільки доречним є таке поєднання, якщо зокрема аудіокниги — вид документа; політика, музика, кіно — сфери людської діяльності. Можливо, доречно послуговуватися усталеною журналістською термінологією і виокремлювати за жанровою ознакою інформаційні, аналітичні подкасти, але художньо-публіцистичні, як варіант, — замінити на розважальні, котрі об'єднуюватимуть комеді-подкасти, ігри, радіовистави. Виникає також запитання до формувань: чому «музика», «техніка», «спорт», а не «музичні», «технічні», «спортивні», адже поруч зазначено «освітні подкасти»? На наш погляд, ці види подкастів доречно об'єднати ознакою «сфера діяльності» або хоча б «тематика».

Не зовсім коректним вважаємо і поділ подкастів на традиційні та короткі, доцільніше позначати їх як «тривалі», «середні» та «нетривалі»

І. Мудра та Ю. Майхровська виокремлюють подкаст-інтерв'ю, подкаст-монолог, подкаст-бесіду, подкаст-випуск радіопередачі, подкаст-круглий стіл, подкаст-огляд, але не називають ознаку класифікації. На наш погляд, такою може бути «спосіб створення/запису». При цьому огляд варто сприймати як різновид розповіді. Так само як ігри, комедійні подкасти (за Дмитровським) — як різновид розважальних подкастів.

А. К. Досенко пропонує виокремлювати: — подкаст журналіста професіонала, що висвітлює суспільно важливі теми та проблеми; — подкаст як аматорське медіа, яке веде пересічний користувач мережі; — подкаст журналіста-любителя, тобто такий, що не пов'язаний з висвітленням суспільно важливих тем, а демонструє особисті вподобання та смаки журналіста, показує його з позиції принципово

суб'єктивних поглядів. Але при цьому автор теж не називає ознаку, за якою варто виокремлювати перелічені види подкастів.

Уважаємо, що професіональні та аматорські подкасти доречно виділяти за ознакою «рівень професіоналізму», а «за формою власності» — подкасти організацій і приватні.

Узагальнюючи інформацію про сучасні види подкастів, пропонуємо послуговуватися такими ознаками: жанр; сфера діяльності/тематика; форма мовлення; форма спілкування; спосіб створення; рівень професіоналізму; форма власності; технічна платформа; кількість авторів, тривалість. Види подкастів за цими ознаками та їх характеристика наведені в табл. 1.

Таблиця 1.

Класифікація подкастів

Ознака класифікації	Вид	Сутність
За жанром	Інформаційні	Їх завдання — повідомити про події чи явища
	Аналітичні	Пропонують узагальнення, оцінювання, коментування явищ, про які йдеться
	Розважальні	Мають сприяти організації дозвілля слухачів
За сферою діяльності/тематикою	Спортивні	Подкасти, в яких висвітлюється спортивна проблематика
	Мистецькі (літературні, музичні театральні)	Порушуються теми, пов'язані з різними видами мистецької діяльності
	Політичний	Подкасти на політичні теми
	Професійні	Подкасти, присвячені специфіці певних професій
	Релігійні	Охоплюють питання, пов'язані з релігійним дискурсом
	Освітні	Тематика стосується здобуття знань
За формою мовлення	Подорожні (тревел-подкасти)	Подкасти про подорожі
	Монологічні	Постійно говорить один ведучий, котрий є експертом у певній галузі
	Діалогічні	У дискусії беруть участь дві особи
	Полілогічні	У дискусії беруть участь більше двох осіб
	Монологічні	Постійно говорить один ведучий, котрий є експертом у певній галузі
Діалогічні	У дискусії беруть участь дві особи	

За формою спілкування	Інтерв'ю	Один або двоє ведучих розмовляють із запрошеним гостем/гостями. Гість надає унікальний досвід чи ідеї на задану тему або в конкретній галузі
	Розповідь	Один або декілька ведучих використовують кожен епізод подкасту, щоб розповісти історію
	Бесіда	Двоє чи більше учасників дискутують на задану тему
	Круглий стіл	Мають постійну або змінну групу ведучих, котрі обговорюють певні теми
	Гібридні	Поєднання попередніх видів (наприклад, монолог + інтерв'ю)
За способом створення/запису	Аудіоподкаст	Аудіофайл, який являє собою запис за допомогою звичайного мікрофона ідей, думок, лекцій, новин, презентацій, які становлять інтерес і користь для цільової аудиторії
	Відеоподкаст	Відеофайл із виступом на певну тему, знятий за допомогою цифрової відеокамери
	Скрінкаст	За допомогою спеціальної програми на екрані комп'ютера записуються дії разом із аудіокоментарям
	Скайпкаст	Голосова розмова, записана за допомогою програми Скайп
За рівнем професіоналізму	Професійні	Створено журналістами професіоналами
	Аматорські	Створено пересічними користувачами мережі
За формою власності	Подкасти організацій	Подкасти, створені редакціями ЗМІ, видавництвами тощо
	Приватні	Створено окремими індивідами
За технічною платформою	Автономні	(подкаст як окремий аудіофайл, створений на спеціальному сайті або за допомогою автономної програми)
	Інтегровані	(створені на спеціалізованому сайті подкастів або на сайті-сховищі даних файлів);
За кількістю авторів	Індивідуальний	Автором подкасту є одна людина
	Колективний	Подкаст створено групою людей
За тривалістю	Тривалі	Тривають більше години
	Середні	Тривають 20-40 хв
	Нетривалі	Тривають до 10 хв

Запропонований поділ не є усталеним, він потребує деталізації, що становить перспективу подальших досліджень.